

ELIGAZÍTÓ

A SZABAD BÖLCSÉSZET BA-KÉPZÉSÉRŐL A PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KARÁN

Az alábbi tájékoztató célja, hogy kiegészítse és a Szabad bölcsészet szak speciális viszonyaira alkalmazza a Tanulmányi tájékoztatóban foglaltakat.

1. Mi a Szabad bölcsészet?

A Szabad bölcsészet (SzB) a legátfogóbb tanulmányi program, amely a bölcsészettudományok iránt érdeklődők számára hazánkban jelenleg rendelkezésre áll. Részei a törvény szerint a filozófia, az esztétika, a kommunikáció, a művészettörténet, a filmelmélet, és a vallástudomány szakok megfelelő anyaga. A SzB egyfelől általános bevezetést nyújt a hagyományos bölcsészettudományok módszertanába és tartalmaiba, másfelől lehetővé teszi a bölcsészettudományok legfontosabb alapágaiban való szakirányú elmélyülést a BA (latinul *bacchalaureus artium*, angolul *bachelor of arts* rövidítése, magyarul „a művészetek koszorús kismestere”) képzés keretei belül. A BA-képzés diplomája lehetővé teszi, hogy a hallgatók 3 éves tanulmányi idő után állást keressenek maguknak, vagy magasabb szinten, MA (latinul *magister artium*, angolul *master of arts*, magyarul „a művészetek mestere”) képzés keretein belül folytassák tanulmányaikat.

2. Szabad bölcsészet a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán

Mint minden más hazai felsőoktatási intézmény bölcsészettudományi intézetében, úgy Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karán (PPKE BTK) is 2006 őszén indul meg a három éves SzB BA-képzés. Mivel egyelőre nem rendelkezünk tapasztalattal a képzés tényleges kibontakozása, lehetőségei és eredményei terén, mindannyian készen állunk arra, hogy a képzés szerkezeti és tartalmi jellemzőit az idők folyamán a hallgatók kívánalmaihoz és az objektív szükségletekhez igazítsuk a Magyar Akkreditációs Bizottság által elfogadott képzési anyag keretein belül. Várjuk tehát a hallgatók visszajelzésit akár az órákon, akár a Szabad bölcsészetért felelős intézet, a Filozófiai Intézet titkárságán keresztül.

A PPKE BTK keretében a SzB jelenleg a filozófia, az esztétika, és a művészettörténet szak anyagait tartalmazza. A jövőben bevezetésre kerülhet a filmelmélet, a kommunikáció és a vallástudomány képzés is a Szabad bölcsészeten belül.

3. A képzés szerkezeti egységei

SzB alapszak 3 úgynevezett képzési szakaszra és 3 tartalmi egységre oszlik.

A) A képzési szakaszok: Alapozó képzés, Általános szakterületi ismeretek, Differenciált szakmai ismeretek.

Minden képzési szakaszhoz meghatározott tantárgyak vannak rendelve (lásd a Tantárgylistát (a továbbiakban: TL)), amelyek teljesítésével krediteket lehet gyűjteni. Az egyes képzési szakaszokban megszerzendő minimális kreditmennyiség a következő:

- Alapozó képzés: 25 kredit (Ezen belül a mindenki számára kötelező tantárgyak: Bevezetés a filozófiába, Bevezetés az esztétikába, Bevezetés a művészettörténetbe, Bevezetés a kommunikációelméletbe, Általános filozófiatörténet előadás, Általános filozófiatörténet szeminárium; összesen 20 kredit)
- Általános szakterületi ismeretek: 85 kredit
- Differenciált szakmai ismeretek: 50 kredit

Így összesen 160 kredit van kötelező jelleggel valamelyik képzési szakaszhoz rendelve. A diplomához szükséges további 20 kredit bármelyik szakasz bármelyik tantárgyával, vagy az általános műveltséggel összefüggő tárgyakkal (lásd alább), esetleg a tanári modullal is (lásd alább) megszerezhető.

A képzési szakaszok csupán adminisztratív egységek, és elvileg párhuzamosan is hallgathatók.

B) Tartalmilag a SZB alapszakos képzés három szakirányra bomlik: Filozófia, Esztétika, Művészettörténet. Minden hallgatónak kötelező szakirányt választania, mert a képzés végén szerezhető diploma egy konkrét szakirányról szól.

Az egyes szakirányok szakmai programja 110-130 kredit, amit konkrétan meghatározott és a TL-ben a kódok által a szakirányhoz sorolt tárgyak kurzusainak elvégzésével kell megszerezni.

A fennmaradó kredit kisebb része az alapozó képzésnél felsorolt, a szakirányhoz nem tartozó kötelező tárgyak elvégzéséért adható, nagyobb részéről minden hallgató szabadon dönt. Megszerezheti őket

- saját szakirányához kötődő további kurzusokkal,
- más szakirány kurzusaival,
- az úgynevezett Általános műveltséggel összefüggő, kreditértékkel rendelkező tárgyakkal: Logika II., Etika II., Bioetika
- a 10 kredit értékű tanári modullal, amely a BA képzés befejeztével megkezdhető MA szintű tanárképzés előzetes tanegységét tartalmazza.

A szabad bölcsész hallgatók más alapszakok minor képzésével nem szerezhetnek kreditet.

A BA diploma kiállításának feltétele a kar minden hallgatója számára, hogy a hat félév alatt egyénileg ütemezve elvégezze az alábbi Általános műveltséggel összefüggő, kreditérték nélküli tantárgyakat is:

- Bibliaismeret I-II.
- Kereszténység alapjai I-II.
- Logika I
- Etika I

Mivel a Logika I. és a (filozófia szakirányon kötelező) BBNSF00601 kódszámú logika kurzus kölcsönösen támogatják egymást, azoknak, akik az utóbbit felveszik, érdemes az első félévben az előbbi is hallgatniuk.

4. A képzés személyre szabott tervezése

A szakirányválasztásnak nincsenek formális feltételei, és megtörténtét nem kell hivatalosan regisztrálni. Azáltal lesz valaki egy szakirány hallgatója, hogy elvégzi annak valamennyi kötelező tantárgyát.

Egyes tantárgyak felvétele más tárgyak lehallgatásának előfeltételéhez kötött, amiről a TL nyújt tájékoztatást. Ennek következtében nemcsak az pontosan meghatározott, hogy melyik tantárgyakat (illetve azok hány kurzusát) kell elvégezni egy adott szakirányon, hanem részben a sorrend is.

Egy példa. Ha valaki filozófia szakirányos diplomát szeretne szerezni, akkor filozófiai záróvizsgát kell tennie. A TL felsorolja, hogy mely más tárgyak előzetes teljesítése után lehet a záróvizsgát letenni. Ezek között szerepel az Elmefilozófia is. Ez a tárgy azonban maga is előfeltételhez kötött. Csak az hallgathatja, aki teljesítette már a Nyelvfilozófiát.

Az előfeltételek rendszerének aprólékos tanulmányozása elkerülhető, ha követjük a szakirányok által kidolgozott Mintatantervet (lásd alább). Ez világos formában mutatja a tantárgyak elvégzésének azt a sorrendjét, amely szakmailag kívánatos és az előfeltételek megfelelő ütemben való teljesítésével a folyamatos előrehaladást is biztosítja.

A karon az egyes tantárgyak általában éves gyakorisággal, tehát minden második félévben kerülnek meghirdetésre, méghozzá évről évre gyakorta más-más tematikával. A BA képzés tantárgyaiból 2006-ban jórészt csak a mintatantervek által az első félévre javasolt tárgyakat kínáljuk felvételre. A következő években azonban fokozatosan a teljes képzési kínálat elérhetővé válik. Így, bár a SZB alapszak ideális esetben biztosítja a mintatanterv követhetőségét, azok, akik valamilyen tantárgy teljesítésével elmaradnak, későbbi években pótolhatják a lemaradásukat.

5. A tantárgyak felvétele. Gyakorlati tanácsok

A tantárgyakat a NEPTUN rendszerbe bejelentkezve mindenki saját személyes oldalain veheti fel. A félévek közötti arányos terhelés érdekében célszerű minden félévben összesen kb. 30 kredit értékben tantárgyakat felvenni.

Az első félévben a következő lépések szerint érdemes eljárni.

- Elsősorban a választott szakirány tantárgyait vesszük fel (különösen azokat, amelyeket a mintatanterv, illetve a TL az első félévre javasol), mégpedig ezeknek is annyi kurzusát, amennyi a mintatanterv szerint ajánlott (pl. filozófia szakirányon két középkori filozófiai szeminárium is szerepel a kurzuskínálatban, de ezek közül a TL szerint csak egy kötelező, és a mintatanterv is csak egyet javasol).
- Vegyük fel a többi szakirány bevezető kurzusait, valamint az Általános filozófiatörténet előadást!
- Aki tudja, vegyen fel egy Általános filozófiatörténet szemináriumot is! Ez a tárgy ebben a félévben csak három kurzussal indul, így biztosan nem jut majd hely mindenkinek. A második félévben azonban újabb kurzusok indulnak.

- Végül vegyünk fel más szakirányok kurzusai közül olyanokat, amelyek érdekesnek mutatkoznak!
- Ezen felül vegyünk fel egyet a kreditet nem érő általános műveltséggel összefüggő tárgyak közül is (lásd fent)!

Ügyelni kell arra, hogy egy időben tartott kurzusok közül csak egyet vegyünk fel, mert az órákon a megjelenés kötelező.

Az ajánlott 30 kredit értéket nem célszerű túllépni: egyrészt jobb előbb kipróbálni, hogy ki mennyit képes elvégezni, másrészt a nagyobb vállalás feltehetően gyengébb tanulmányi átlageredményhez, így alacsonyabb ösztöndíjhoz is vezet.

A kurzusok felvételénél felelősségteljesen kell eljárni, mert a felvett kurzusokból mindenképpen jegyet kell szerezni.

Ha a létszámlimit miatt egy kívánt kurzusra nem sikerül bejutni, érdemes néhány nap múlva újra próbálkozni, mert előfordulhat, hogy valaki leiratkozik a listáról. Végző esetben a tárgy felvételét más félévre kell halasztani, és helyette mást választani.

A tantárgyfelvételnél hasznos lehet, ha értelmezni tudjuk a tárgyak kódjait.

Minden tantárgynak és minden kurzusnak kódszáma van, amely öt betűből és öt számjegyből áll. BBNSF kombinációval kezdődnek a filozófia, BBNSE kombinációval az esztétika, BBNSM kombinációval a művészettörténet szakirányhoz sorolható, illetve a szakirány oktatói által tartott tárgyak.

A számok közül az első három a tantárgyat azonosítja, az utolsó kettő pedig a tantárgyhoz tartozó kurzusokat különíti el egymástól. Ennek megfelelően a TL-ben, amely csak a tantárgyakat sorolja fel, az alájuk tartozó kurzusokat viszont nem, az utolsó két számjegy mindig 0. A Kurzuskínálatban és a NEPTUN rendszerben viszont, ahol a tantárgyak kurzusaival találkozunk, az utolsó két számjegy is szerephez jut. Ezek különítik el egymástól az azonos tárgyhoz tartozó különböző tematikájú kurzusokat. Egy bizonyos kódszámú (tehát mind a 10 karakterében azonos kódszámú) kurzussal a képzés folyamán csak egyszer lehet kreditet szerezni.

A 10 eddig bemutatott karaktert olykor további betűjelek is követik. Ezek az azonos kódszámú, tehát tartalmilag megegyező kurzusok különböző helyen vagy időben tartott változatait különítik el. Pl.: BBNSF00601/a és BBNSF00601/b kurzusok ugyanazt a tematikát dolgozzák fel, ezért közülük csak egyikre lehet érvényesen jelentkezni. Ellenben a BBNSF02701 és BBNSF02701, bár mindkettő ugyanahhoz (a 27. filozófia tárgyhoz) tartozik, az utolsó számjegy által jelzett módon más-más témával foglalkozik, ezért mindkettő felvehető.

Az utóbbi eset arra is példát mutat, hogyan lehet a kötelező mennyiségnél több kreditet szerezni egy adott szakirányból: egy tantárgy több kurzusát vesszük fel, mint kötelező.

6. Ügyintézés, információ

A hallgatók tanulmányi, személyi és pénzügyeit a kar központi egységei intézik. A SzB képzés szakmai felelősségét a Filozófiai Intézet viseli. A szakkal összefüggő konkrét problémák megoldását a szak oktatását végző szervezeti egységek segítik:

Filozófiai Intézet

Vezető: Dr. Mezei Balázs egyetemi tanár

Adminisztrátor: Mirkné Bálint Ildikó (Augustineum 112. Tel.: (26)375375/2816)

- Elméleti Filozófia Tanszék

Vezető: Dr. Mezei Balázs egyetemi tanár

Tanári szoba: Augustineum 110.

- Gyakorlati Filozófia Tanszék

Vezető: Dr. Czákó István egyetemi docens

Tanári szoba: Augustineum 111.

- Esztétika Tanszék

Vezető: Dr. Hörcher Ferenc egyetemi docens

Tanári szoba: Augustineum földszint

- Művészettörténet Tanszék

Vezető: Dr. Szakács Béla Zsolt egyetemi adjunktus

Adminisztrátor: Bélikné Ungár Szilvia

Tanári szoba: Anselmianum 203.

Mintatantervek

Az alábbi táblázatok a szakirányok *ajánlott* felépítését mutatják. Felsorolják a tantárgyakat, megadják ezeknek a képzés időrendjében elfoglalt *optimális* helyét, kreditértékét és a kontaktórák típusát (ea = előadás, sz = szeminárium). A táblázatban feltüntetett tantárgyak elvégzése kötelező, ütemezésük azonban eltérhet az itt közölttől, figyelembe véve azonban az előfeltételek rendszerét, valamint azt, hogy a legtöbb tantárgy vagy az őszi, vagy a tavaszi szemeszterben kerül csak meghirdetésre.

FILOZÓFIA

Tantárgyak	Félévek					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bevezetés a filozófiába	4 ea					
Idegen nyelvű filozófiai szakszöveg-olvasás	2 sz	2 sz				
Logika	3 sz	3 sz 3 ea				
Tudományfilozófia	3 sz 3 ea	3 sz				
Metafizika			3 ea 3 sz	3 sz		

Vallásfilozófia			3 sz	3 ea 3 sz		
Keresztény filozófia			3 sz	3 ea	2 sz	3 ea
Magyar filozófia					3 ea	3 sz
Ismeretelmélet	3 ea					
Nyelvfilozófia		3 sz				
Etikatörténet			3 ea			
Etika				3 sz		
Politikai filozófia			2 sz			
Társadalomfilozófia				3 ea		
Jogfilozófia					3 ea	
Elmefilozófia						3 ea
Művészetfilozófia						3 ea
Filozófiatörténet I antik filozófia	3 ea	2 sz				
Filozófiatörténet II középkori filozófia	2 sz	3 ea				
Filozófiatörténet III újkori filozófia			3 ea	2 sz		
Filozófiatörténet IV klasszikus német filozófia			2 sz	3 ea		
Filozófiatörténet V 19. sz. filozófia					3 ea	2 sz
Filozófiatörténet VI 20. sz. filozófia I					3 ea	3 sz
Filozófiatörténet VII 20. sz. filozófia II					3 sz	3 ea
Filozófiai speciális kollégium					3 sz 3 sz	3 sz

ESZTÉTIKA

Tantárgyak	Félévek					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Esztétikai alapfogalmak	4 ea					
Bevezetés az esztétikába			3 ea			
Esztétikatörténet I. Antikvitás	3 ea					
Esztétikatörténet I. Antikvitás	3 sz					
Esztétikatörténet II. Középkor		3 ea				
Esztétikatörténet II. Középkor		3 sz				
Esztétikatörténet III. Reneszánsz és felvilágosodás			3 ea			
Esztétikatörténet III. Reneszánsz és felvilágosodás			3 sz			
Esztétikatörténet IV. Klasszikus esztétikák				3 ea		
Esztétikatörténet IV. Klasszikus esztétikák				3 sz		
Esztétikatörténet V. Modern esztétikák					3 ea	
Esztétikatörténet V. Modern esztétikák					3 sz	
Esztétikatörténet VI. Magyar esztétikatörténet						3 ea
Hermeneutika				3 ea		
Hermeneutika			3 sz			
Műelemzés I.				3 ea		
Műelemzés II.					3 ea	
Műelemzés III.					3 sz	
Műelemzés IV.						3 sz
Esztétikai elméletek I. Klasszikus elméletek	4 ea					
Esztétikai elméletek II. Modern elméletek			4 ea			
Esztétikai elméletek III. Kortárs elméletek					4 ea	
Ágazati esztétikák I. Filmművészet	4 ea					
Ágazati esztétikák II. Irodalomesztétika		4 ea				
Ágazati esztétikák III. Média, tömegkultúra			4 ea			
Ágazati esztétikák IV. Színházesztétika				4 ea		
Ágazati esztétikák V. Képzőművészet					4 ea	
Ágazati esztétikák VI. Építészet						4 ea
Kanonikus mű I.		4 ea				
Kanonikus mű II.						2 sz
Szabadon választható szeminárium I. (Határtudományok)	2 sz					
Szabadon választható szeminárium II. (Határtudományok)		2 sz				
Szabadon választható szeminárium III. (Határtudományok)			2 sz			
Szabadon választható szeminárium IV. (Határtudományok)				2 sz		

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Tantárgyak	Félévek					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Bevezetés a művészettörténetbe	4 ea					
Ikonográfiai alapismeretek		4 ea				
Építészeti alapismeretek	3 ea					
Muzeológiai alapismeretek	3 ea					
Iparművészeti alapismeretek		3 ea				
Művészettörténeti forrásolvasás		3 sz				
Műemlékvédelmi alapismeretek			3 ea			
Művészetpedagógia			3 sz			
Stílusgyakorlat				3 sz		
Művészettörténeti speciális kollégium 1-5	3 sz	3 sz	3 sz		3 sz	3 sz
Bevezetés az ókori művészetbe	3 ea					
Emlékmeghatározási gyakorlat 1	3 sz					
Ókori művészet		2 ea				
Ókori művészet szeminárium		2 sz				
Ókeresztény és bizánci művészet		2 ea				
Kora középkori művészet		2 ea				
Ókori és kora középkori etalonvizsga		3				
Bevezetés a középkori művészetbe 1			3 ea			
Emlékmeghatározási gyakorlat 2			3 sz			
Középkori művészet 1			2 ea			
Középkori művészet szeminárium 1			2 sz			
Bevezetés a középkori művészetbe 2				3 ea		
Emlékmeghatározási gyakorlat 3				3 sz		
Középkori művészet 2				2 ea		
Középkori művészet szeminárium 2				2 sz		
Középkori művészet etalonvizsga				3		
Bevezetés a reneszánsz művészetbe			3 ea			
Emlékmeghatározási gyakorlat 4			3 sz			
Reneszánsz művészet				2 ea		
Reneszánsz művészeti szeminárium				2 sz		
Bevezetés a barokk művészetbe				3 ea		
Emlékmeghatározási gyakorlat 5				3 sz		
Barokk művészet					2 ea	
Barokk művészet szeminárium					2 sz	
Újkori művészet etalonvizsga					3	
Bevezetés a 19. század művészetébe					3 ea	
Emlékmeghatározási gyakorlat 6					3 sz	
19. századi művészet					2 ea	
19. századi művészet szeminárium					2 sz	
19. századi építészet					2 ea	
Bevezetés a 20. század művészetébe						3 ea
Emlékmeghatározási gyakorlat 7						3 sz
20. századi művészet						2 ea
20. századi művészet szeminárium						2 sz

20. századi építészet						2 ea
Jelenkori művészet						2 ea
19-20. századi művészet etalonvizsga						3
Művészettörténeti gyakorlat						10
Szakdolgozati szeminárium 1					2 sz	
Szakdolgozati szeminárium 2						2 sz